

לשמוע קול תורה – מצווה בפרשה

פרשת שמיני

כשרות ג'לטין

בין הפוסקים קיים ויכוח אם החומר **ג'לטין**, המופיע בהרבה מאכלים תעשייתיים, כשר או לא. הג'לטין הוא חלבון קרישי המופק בין השאר מעצמות ומעורות של בעלי חיים, בעיקר של בקר, חזירים ודגים. הג'לטין משמש חומר מייצב בתעשיית המזון.

היות שהג'לטין אינו מופק בדרך כלל מבעלי חיים כשרים או כאלו שנשחטו כדין – רבים הם הטוענים שמאכלים שמעורב בהם ג'לטין אסורים במאכל.

עם זאת ישנם פוסקים המקילים בדין זה, בהסתמך על פסוק בפרשתנו:

אך את זה לא תאכלו ממעלי הגרה וממפרסי הפרסה את הגמל כי מעלה גרה הוא ופרסה איננו מפריס טמא הוא לכם... מבשרם לא תאכלו ובגבלתם לא תגעו טמאים הם לכם (ויקרא יא, ד-ח).

הגמרא דורשת מהמילה "מבשרם" שדווקא הבשר הוא שנאסר, אך

לא בעור, ולא בעצמות, ולא בגידין, ולא בקרנים, ולא בטלפים (חולין עז, ב).

וכך פסק השולחן ערוך:

חתיכת נבלה שיש בה בשר ועצמות שנפלה לקדירת היתר, עצמות האיסור מצטרפים עם ההיתר לבטל האיסור (יורה דעה צט, א).

הסבר: אם נפלה כמות מעטה של דבר האסור במאכל ("איסור") לתוך מאכל מותר ("היתר"), וכמות ההיתר גדולה פי ששים מכמות האיסור, המאכל כולו מותר. השולחן ערוך פוסק שאם התערבבה חתיכת נבלה, המכילה בשר ועצמות, במאכל מותר – עצמות הנבלה נחשבות חלק מן ההיתר בחישוב היחס בין האיסור להיתר. מכאן שלדעת השולחן ערוך העצמות אינן אסורות אפילו מדרבנן.

האוסרים אכילת ג'לטין טוענים שאם הופכים את העצמות למאכל הן נחשבות לבשר, ולכן הן אסורות. המקילים טוענים כנגדם שהעצמות לא הותרו משום שהן אינן ראויות למאכל – אלא משום שהתורה אסרה רק בשר, ועצם אינה יכולה להפוך לבשר. אשר על כן, הכשרת העצמות למאכל באמצעות תהליך כימי אינו הופך אותן לאיסור.

אכן זוהי מחלוקת גדולה בין הפוסקים, ובוודאי שלמקילים יש על מי לסמוך – כגון על הרב עובדיה יוסף, שפסק להיתר.¹

כמה יפה לראות ששאלת כשרותם של תהליכים חדישים בתעשיית המזון כבר רמוזה בתורה ובתלמוד!

שאל דוד בוצ'קו

¹ יביע אומר חלק ח סימן יא.